

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Praxis Beneficiorvm D. Petri Rebvffi Montispessvlani
Ivrvim Doct. Ac Comitiss, Ivrisqve Pontificii Ordinarii
Professoris Paris. & ibidem in supremo Senatu Causarum
Patroni**

Rebuffi, Pierre

Coloniae, 1610

Quid sit, & quot modis capiatur beneficium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63686)

non addicta sacerdotibus, sacerdotium appellare, cum sine sacerdotio esse possint, ut simplicia & non curata beneficia, quibus ordo aliquis non est annexus, & cum simplici tonsura teneri possunt. *c. ult. de preb. & not. in c. licet cano. de elect.* si quis igitur dum ius Canonicum docere vult, hæc confundat, conturbat omnia. Vix etiam apud Iureconsultos, vel Oratores usurpari existimo sacerdotium pro beneficio, (ut in iure canonico accipimus.) Nam cum beneficia illa non erant, res noua est, nota tantum Christianis. Quare rebus novis noua vocabula inuestiganda fuerunt, velut præbenda, canonicatus, præpositura, personatus, præstimonium, aliaque nomina: quæ ut res novæ, ita Romanis illis erant incognita. Apud autem Iureconsultos legimus tantum pro dignitate & munere sacerdotis: *vt in l. non distinguimus. §. sacerdotio. ff. de recep. arb. l. vna. ad leg. Julia. de ambi. l. pen. & l. in honoribus. de vacat. muner. l. si quis. de pollic. l. sponte. de munerib. & hono.* Et Imperator ait, *in authentica quomodo oporteat Episcopus in prin. colla. r.* maxima quidem in omnibus dona esse à superna collata clementia, videlicet Sacerdotiū & Imperiū. Itaque sicut instituta, ritus, leges Christianorum multum diversas & incognitas veteribus, & Ethnicis libenter (ut debemus) amplectimur: ita inuenta ab illis nomina cur reuicimus? Et ut Christianorum lingua utimur quatenus receptum est, & rerum ordo, & substantia non læditur, ita uti Christianorum dictionibus amemus. Ergo à nostris debemus, & non efficta nomina capere, quæ nouas quoque res significant, ut præbenda, personatus, lectores, cantores, & alia per multa ab ipsis inuenta sunt, quæ propriam & peculiarem habent significationem. Romani etiam finxerunt sibi inuito nomina, principes quoque nostri, & autores iuris sua, quæ si sequamur, non ægrè ferendum est: non laudo tamen illos, qui nulla rerum necessitate, vel mutatione coacti, cum Romanum nomen in promptu sit, barbarum querunt pro suo arbitrio: sed tum faciendum existimo, cum res novæ antiquis comparata,

aut ipsarum ordo, aut substantia mutata, nomen vel mutandum, vel alio transferendum, vel effingendum postulant, quod in singulis quoque fieri docet Cicero in libro de Finibus bonorum & malorum.

Quid sit, & quot modis dicatur beneficium.

Imprimis, quia de beneficiis acquirendis agimus, videamus quid sit beneficium, & quomodo accipiatur, quidve eius nomine contineatur, & quotuplex sit: deinde quot modis acquiratur, & alia suo quæque ordine tractabimus.

2. Itaque beneficium est gratia concessa præter ius: & sic differt à rescripto & privilegio secundum iurium interpretes, & definitur *in cap. r. quib. mod. feud. amit. & per Io. de Selua, in tract. de benef. in r. part. q. r.* Aliam quoque dedi ego definitionem, *in princ. arb. feud.* in quibus diutius immorandum non censeo, licet prædicta parum à me probetur, quia forensia non respiciunt.

3. Sed aduertendum est ex communiter interpretum sententiâ beneficium accipi largè & strictè: largè comprehendit rescriptum, mandatum, & omne id per quod alicui beneficium: & sic omne rescriptum. *Bar. & alii in l. si ff. de const. princ. & in l. non de beneficio. ff. ad legem Falci.* unde beneficium literarum dicitur *text. in c. ad audientiam. 2. de rescriptis.* & commodatum dicitur beneficium, *in l. in commodato. §. sicut. ff. commodat. r. illo. in Decret.* Appellationis beneficium, *in c. fin. de appell. & in c. penult. & beneficium testandi, in l. penult. C. de testament. in l. r. & dispensationis beneficium, in cap. innotuit. verb. habito, de elect. facti. l. seruus ead. leg. ff. mandat. l. si pignore, de furt. l. vnum ex familia. §. n. de leg. 2. l. & manumissionis beneficium, in l. manumissionis. ff. de iustitia & iure. l. 2. §. Prætor. qui satisf. cog. privilegium vocat beneficium *Iurisconsul. in l. r. ff. ad municipales, & principis beneficium fieri posse, docet. l. si. ff. de adop. & beneficium legis in l. liberæ. C. de oper. libero. beneficium ætatis in l. Iulian. ff. de in integr. rest. l. c. i. §. n. & l. preses. ff. de mun. beneficium restitutionis, cum mandat. Ibidem quod alibi vocat auxilium restitutum.**

restitutiōnis, in l. quod si minor. in pr. & l. au-
xilium. ibidem religionis beneficium, Mo-
desti. in l. aut religionis. ff. de procu. & inuito
beneficium non datur, id est, non beneficit
inuito. l. inuito. ff. de reg. iur. & in omnibus
causis id obseruatur vt vbi personæ condi-
tio locum facit beneficium, ibi deficiente ea,
beneficium quoque deficiat, ibi d.

4 Strictè verò beneficium dicitur prin-
cipis liberalitas, seu gratuita concessio: &
vulgo vocamus benefactum principis, Le
bienfaict du Prince, & potest dici liberalitas
seu gratia. c. quamuis. de preb. in 6.

5 Et notandum est, quod si princeps do-
net castrum, vel aliam rem, licet non dicat
perpetuò, tamè illa donatio perpetua erit.
debet enim principis beneficium esse mâr-
surum: reg. decet. de reg. iur. lib. 6.

6 Et sic beneficium quàm plenissimè de-
bet interpretari. l. beneficium. ff. de constit. pr.
vt si concesserit castrum, videtur mobilia
& supellectilia castro adhaerentia conce-
sisse. l. 2. C. de bon. vac. l. n.

7 Quod secus est in donatione vel ven-
ditiōne domus priuatorum, in qua non
veniunt supellectilia, nisi affixa, quæ qua-
si pars ædium sunt. l. iulianus. in si. cum l. seq.
ff. de act. emp. liberalitas enim Principis fre-
no non subiacet, nec debet vllò pacto co-
erceri. Bald. in l. pen. Cod. de donat. inter virum
& vxor. & per quàm absurdum est, & te-
merarium, per astutam interpretationem
principum beneficia velle ad strictam in-
terpretationem reducere. l. si. C. de pr. p. off.
agentib. in reb. lib. 2. vbi vocatur etiam priuile-
gium. vt enim Imperialis fortuna om-
nes supereminet alias: ita oportet & prin-
cipales liberalitates culmen habere præci-
puum. l. cum multa. C. de bon. que lib. & hoc
quatenus principis præiudicium conce-
nit: secus quo ad tertium. c. olim. de ver. sign.
vbi Pan. & las. in l. beneficium. ff. de constit. prin.
& interpretatio beneficij ad principè per-
tinet. l. de ratu. ff. de reg. iur. l. ex facto. de vulg.

8 Vnde si Imperator vel Rex vni bene-
ficiat, dando Baroniam, vel ducatum, vel
quid aliud, dicitur secundum seu beneficium
temporale: si verò Papa, vel Episcopus
ecclesiam concesserit, dicitur spirituale,

vel ecclesiasticum beneficium. cap. Felicis.
§. 2. de penit. lib. 6. ideo pars illa reddituum,
quæ ministro ecclesie datur, vocatur be-
neficium, & in materia ciuili regulariter
appellatione beneficij venit principis libe-
ralitas seu indulgentia, si materia non
refragetur: in iure verò Canonico hæc
obuentionum ecclesie portio quæ pro
seruitio datur, vocatur beneficium eccle-
siasticum: quia à benefactis hominum
tempore nascentis ecclesie processit, &
quia beneficit illi, cui collatum est: ideo in-
terdum dicitur donatio. in c. eam re. de reser.
& c. relatum. de pre. & in dubio capella fun-
data ad seruendum Deo, licet non appa-
reat de approbatione Episcopi, præsumi-
tur beneficium ecclesiasticum: vt abundè
scribit Bellamera in cap. super hoc. q. 16. num.
20. de renunc. & sic collatio Episcopi in du-
bio valebit, per cap. omnes. 16. q. 7. [Franc. Cure.
cons. proponitur.]

9 Et sic in materia Canonica appellatio-
ne beneficij, venit spirituale & ecclesiasti-
cum: vt docet Cardinal. in clemen. 2. num. 8.
de iudiciis. quod tribus modis capitur, lar-
gè pro omni prouentu, seu commodo,
quod ab ecclesia percipitur, interdum pro
præbenda. ca. ex parte. de concess. preb. quan-
doque pro titulo beneficij, teste Card. in
clem. cassam. vers. quod si forsam, in 5. not. de
elect. & quomodo cognoscatur benefi-
cium ecclesiasticum docet Bellamera in c.
in nostra. quest. 3. de rescriptis. numer. 10. ego
fufius tradidi in trakt. de pacific. poss. in 10. li-
mita. num. 287.

10 Ego verò dicerem, quòd ad ius pon-
tificium attinet, beneficium duobus mo-
dis capi, in genere videlicet, & in specie.
Primo modo beneficij appellatio genera-
lis est, adeò vt comprehendat quæcunque
beneficia tam maiora, quàm minora. text.
in c. pen. de verbo. signif. & c. olim, ibid. gloss. in
clem. auditor. de reser. & gl. in c. vno. de rerum
permut. in 6. & continet in hac appellatione
tam regularia, quàm secularia: Fel. in c. po-
stulasti. de reser.

11 Ex quo inferitur, quod vicarius con-
stitutus ad conferendum beneficia, con-
ferre poterit & dignitates, officia, capel-
las.

Beneficiū
presumi-
tur Ecclē-
siasticum.

In genere
& specie
dicitur be-
neficium.

Vicarius
constitutus
ad confe-

*vendam
beneficia,
conferre di
gnitates
poterit.*

las, & alia ecclesiastica munia, seu benefi-
cia. *Docto. in c. si. de offic. vicar. & inferius in
materia vicariorum dicetur. [Et regularia
& secularia.]*

12 Item beneficia causa permutationis
vacantia non debentur mandatiis, nec
expectantibus Apostolicis. *c. vno. de rev. per-
mut. §. volumus. de colla. in conc. siue permu-
tentur dignitates, & quæcunque alia be-
neficia. gl. in d. c. vno. quam probant. doct. ibi. &
Inot. in clement. vna. numero. 16. de sequestr.
poss.*

13 Etiam nullus potest obtinere benefi-
cium sine canonica institutione: *dicto cap.
2. de regulis iuris l. 6. hoc intelligitur de quo-
cunque beneficio: ut ibi gl. & Doct. probant.*

14 Item si indulgeatur Episcopo, ut fru-
ctus beneficiorum vacantium in sua dice-
cesi recipiat, generaliter intelligitur, *d. cap.
sua, de verborum significationibus.*

15 Limitatur, nisi materia sit odiosa, ut in
dispensato ad duo beneficia, non est ad di-
gnitates dispensatus. *ca. 1. §. 2. de filiis presby.
lib. 6. ut inferius dicetur in materia dispensa.
in 2. parte.*

16 Idem quando materia non pateretur,
sed repugnaret, tunc etiam restringitur,
ut docet Felin. *in dict. c. postulasti. col. 7. vers.
circa. gl. 2. de rescriptis.*

*Generalis
beneficii
appellatio
quando re-
stringatur*

17 Vel quando contrarium esset in iure
expressum, unde si cui mandetur provi-
deri de beneficio, non poterit illi provide-
ri de præbenda in ecclesia Cathedrali, pro-
pter honorem ipsius ecclesie: & quia
à iure prohibetur. *in c. quatuor. de præb. l. 6.
& dicam inferius in forma signaturæ: aliàs
regulariter beneficij appellatio pro mate-
ria generaliter accipietur.*

18 Et Vascones suo more mutantes B,
in V, vocant hoc veneficium: quia est ve-
neficium, id est, veneno afficiuntur hi, qui
fructibus horum beneficiorum abutun-
tur, & non seruiunt: ut nunc sunt pluri-
mi, ab institutione beneficiorum maxime
deuiantes: quam ob rem sint fundata be-
neficia non considerantes: in specie verò
accipitur beneficium pro materia, ut do-
cet plenè Felin. *in d. cap. postulasti, de rescri-
ptis.*

Quare instituta sint beneficia.

Primò nempe fundata sunt beneficia
in honorem Dei, & sanctorum, ut per-
petuò illis in his deseruiretur, & sti-
pendia ministrorum hæc essent. *c. pastorali-
bus de his quæ sunt à prela. c. si. de rescr. l. 6. Ideo
qui non seruit, beneficium perdit. c. vno. de
vasal. milite qui arma bellica deposuit. Et fru-
ctus tenetur restituere, qui non dicit of-
ficium. Felin. in c. postulasti, col. 9. de rescr. quia
cessante causa, cessat effectus. l. quod di-
ctum. ff. de pact. cap. cum cassante, de app. & sic
pro seruitio speciali institutum est benefi-
cium. nu. 18. scripsi in q. 1. tract. de dec.*

2 Secundò ut prouentus ecclesiarum in
vius cederent necessariis. *d. c. Pastoralis,*
non ergo in abusus, unde ait Hier. Tibi, o
sacerdos, de altari viuere, non luxuriari
permittitur. *44. dist. in summa.*

3 Item in vius necessarios: ergo non in
vius voluntarios, videlicet ut beneficia-
rius det suis cõsanguineis diuitibus. *c. non
licet. Papa. 12. quæst. 2. & donare histrioni-
bus, vitium est immane, non virtus. c. do-
nare. 86. dist.*

*Consan-
guineis an
beneficia-
rius dare
ex bonis
ecclesie
possit.*

4 Iniustum enim videtur, & ineptum,
ut quæ fideles viri seu feminae pro redem-
ptione animæ suæ Deo, & sanctis eius
consecrauerint, ut iterum in secularem
seruitutem redigantur, & ut eleemosyna
vnius alterius fiat peccatum. *c. iniustum. 12.
q. 2. §. c. iniustum. de rerum permut.*

5 Tertio ut presbyter, qui istos prouen-
tus ecclesie habet, teneatur orare pro po-
pulo, cui est præfectus & à quibus bona
habet, nempe Moyses & Aaron Domino
pro populo indefinenter orabant. *1. Reg.
cap. 12.*

*Orare pro
populo &
illi prædi-
care bene-
ficiarius
debet.*

6 Quartò debet etiam populum verbo
prædicationis instruere, inter cætera e-
nim quæ ad populi Christiani spectant, pa-
bulum verbi Dei per maxime dicitur esse
necessarium. *c. inter cætera. de offi. ord.*

7 Quintò ut illa beneficia habentes cu-
stodiant sibi commissam plebem, ut ante
tribunal æterni iudicis ex omnibus sibi
commissis rationem reddant, & non iudi-
cium, sed gloriam pro suis actibus perci-
pian. *tenentur.*

*Rationem
plebis red-
dere cura-
tus & pau-
peres alere
debet.*